

Iz knjige **BLIŽINA OSREČUJE**, Celjska Mohorjeva družba in Družinski inštitut Bližina, avtorja: Drago in Sara Jerebic

Prevara v zakonskem odnosu

Bistvo prevare ni spolnost. Pogoste se zdi, da bistvo prevare predstavlja spolnost in hrepenenje po ugodju, ki ga posameznik doma ne more zadovoljiti. Tej domnevi nasprotuje dejstvo, da si s prevaro človek nakoplje več neugodja, kot pa doživi ugodja.

Iskanje povezanosti. Zakaj torej gre pri prevari? Na to vprašanje so najbolje odgovorili relacijski strokovnjaki, ki so v prevari videli nadomestno zadovoljevanje temeljne potrebe po povezanosti, ki se na prav poseben način uresničuje v telesni povezanosti. Paradoksalno te povezanosti zakonci ne zmorejo ustvariti tam, kjer bi jo lahko, se pravi doma, tj. v primarnem odnosu.

Afektivni psihični konstrukt (APK)

»Če si mi blizu, me lahko prizadeneš«.

Strah je prvi sovražnik povezovanja. Če hočemo razumeti tovrstno njihovo vedenje, se moramo poglobiti v njihovo doživljanje bližine. Pri njih so strokovnjaki ugotovili, da po določenem času začno doživljati kot nevarne osebe tiste ljudi, ki so jim najbližje, to je njihov zakonec, ker ga on/ona najlažje rani. Vemo, da je strah največja ovira sproščenega povezovanja. Tam, kjer je strah, ni sproščenosti in ni želje po telesni povezanosti. Temu pravimo tudi psihična impotenca, kar pomeni, da ni več želje, ker jo je zadušil strah pred intimo. Te osebe sicer čutijo željo po globlji in tesnejši povezanosti, a ker jih je tega najbolj strah, napetost regulirajo v obliki prevare, saj brez odnosa ne morejo živeti, četudi je ta zreduciran na golo telesnost.

Ko mi »prideš preblizu«, te odrinem. Tako smo često priča, da se nekdo (razveže in) preseli k novi partnerki, vendar ko mu tudi ta oseba pride preblizu na čustveni ravni, se začne umikati tudi pred njo in spet se sproži spirala distanciranja oz. varanja. Zato si velja zapomniti, da je v ozadju te dinamike nezavedno psihično organizacijsko pravilo: kdor je blizu, je nevaren. To pravilo se vzpostavi pri ljudeh, ki so primarne odnose s starši ali skrbniki doživljali kot čustveno nevarne; bodisi, da so jih čustveno in fizično preobremenili, bodisi da so jih na enem ali obeh področjih zanemarjali. Oba primera imata za posledico temeljno nezaupanje, da nekdo, ki je blizu tej osebi, ne samo, da je ne začuti in poskrbi za njo, temveč jo lahko tudi globoko rani. Zato bo takšna oseba pogosto iz njej nepojasnjenih razlogov vzpostavila distancirane in kontrolirane intimne odnose in bo bližnje osebe doživljala kot nevarne in se jim zato čustveno ali tudi telesno izogibala.

Ne čuti strahu, ko je dejansko nevarno. Po drugi strani pa je ne bo strah imeti nezaščitenih spolnih odnosov z neznanci, kjer je velika nevarnost okužb. Ne bo je strah iti k prostitutkam ali imeti druga zunajzakonska razmerja.

Popačeno doživljanje. Skupno vsemu temu je, da gre za popačeno doživljanje, kaj in kje je varno in kaj in kje je nevarno. To je pogosto njihova primarna izkušnja – pogosto izkušnja iz primarne družine – tam, kjer bi moralo biti varno, je bilo nevarno in temu niso mogli ubežati. Zato sedaj bežijo in se umikajo, kadarkoli se jim prebudi nezavedni strah iz preteklosti. Sami pa ta strah

pripisujejo sedanjosti, to je njihovi sedanji ženi ali možu.

Kompulzivno ponavljanje

»Od nerazrešenega k odrešenemu«.

Kot sva že omenila, lahko vzrok tega izkrivljenega doživljanja varnosti oz. nevarnosti v medsebojnih odnosih (APK) najdemo v relacijski travmi, o kateri lahko govorimo takrat, če je bil nekdo dlje časa izpostavljen povečanim neprijetnim okoliščinam s strani njemu najbližjih oseb. Kot pri vsaki nepredelani travmi se tudi pri tej pojavi potreba po predelovanju travmatične izkušnje preko mehanizma kompulzivnega ponavljanja in preko mehanizma projekcijsko introjekcijske identifikacije.

Vzpostavljanje »varno-nevarnih« odnosov. Prvi mehanizem človeka sili, da nezavedno ponavlja nerazrešene vsebine, dokler ne doživi dokončne razbremenitve in zadovoljivega zaključka v preteklosti s travmo zaznamovane situacije. Konkretno to pomeni vedno znova poustvarjanje "varno-nevarnih" odnosov, ko oseba tudi iz varnih odnosov naredi nevarne, ker le slednji spominjajo na nepredelano travmo, ki jo mora vedno znova poustvarjati z upanjem, da bo končno doživel globinsko razrešitev in pomiritev.

Milostna sprememba – nova oblika povezovanja. Za zadovoljiv zaključek kompulzivnega oz. zasvojitvenega ponavljanja nečesa nerazrešenega relacijski pristopi odgovarjajo z novo obliko odnosa (nova oblika regulacije afekta), ki je za človeka varen, ker se le-ta počuti razumljenega in sprejetega. Tudi krščanstvo na to vprašanja odgovarja z novo obliko odnosa, ki postane prostor milosti. Enako meni tudi Jung, ki je svetoval začetnikom gibanja anonimnih alkoholikov, da morajo za prekinitev destruktivnega zasvojitvenega vedenja vzpostaviti odnos z Višjo Silo, da bodo doživeli globinsko paradigmatično spremembo, ki je edina lahko porok trajni spremembi. Tako bosta tudi mož in žena mogla vzpostaviti nov odnos in to je cilj terapevtskega procesa; ne spreminjanje posameznika, temveč spreminjanje odnosa med njima.

Projekcijsko introjekcijska identifikacija (PII)

»Projiciranje bolečih občutij v drugega zakonca«.

Prevara – način, kako se znebiti težkih občutij. Projekcijsko introjekcijska identifikacija predstavlja kompleksen obrambni mehanizem, s pomočjo katerega se tisti, ki vara, sooča z bolečimi občutji. To stori tako, da ta občutja skuša potlačiti in jih prenesti v drugo osebo. Prevara predstavlja del tega mehanizma, s pomočjo katerega se varajoči znebi občutkov ponižanosti, sramu, gnusa, manjvrednosti, drugorazrednosti, nemoči, jeze, osramočenosti, prezrtosti ter odrinjenosti. Vsa ta občutja se lahko preko prevare prenesejo v prevaranega partnerja. Nezavedna logika teh projekcij je želja, da prevarani partner varajočemu »pomaga« predelati boleča občutja in jih vrne v predelani in sprejemljivi obliki. Če hočemo razumeti prevaro, moramo razumeti to vsiljeno željo in potrebo po regulaciji zelo bolečih občutij.

Ubesediti ali varati. Odgovorno in konstruktivno bi bilo, če bi namesto tega, da partner vara, drugemu povedal, kako se počuti, četudi ne ve, zakaj tako čuti. Namesto tega pa naredi nekaj, s čimer zelo neposredno pokaže drugemu, kako se je prej počutil. Tako temeljni motiv pri prevari ni spolnost ali ugodje, temveč odstranitev in premestitev vseh bolečih občutij v drugega partnerja.

Obnavljanje preteklosti. Popačeno doživljanje tega, kaj je varno in nevarno, in je bilo vzpostavljeno v preteklosti, se preko prevare obnavlja in prenese v sedanost, v sedanji partnerski odnos ter poruši medsebojno zaupanje med zakoncema. Na ta način bo drugi zakonec v polnosti doživel, kaj je prvi doživljal v preteklosti, a se tega morda sploh ni zavedal. Gre za projiciranje strahu, sramu, nezaupanja in morda nezavarovanosti, izpostavljenosti – vsega, kar je varajoči partner zavedno ali predvsem nezavedno doživljal, pa tega ni mogel predelati in je za to iskal sicer destruktivni način, kako bi se teh vsebin znebil.

En odlaga, drug posrka. Vse te dinamike, povezane s prevaro, lahko postavimo v kontekst ponavljanja medgeneracijskega vzorca odzivanja pri reševanju konfliktnih situacij. Ni naključja v tem, pri kom se pojavi obrambni mehanizem projiciranja potlačenih občutij v drugega, kakor tudi ni naključje, da si ti ljudje nezavedno poiščejo sozakonca, ki si je v svoji družini ponavadi ustvaril komplementarni obrambni mehanizem, ko je moral vse posrkati in ob tem tiho trpeti. Se pravi, da eden izbruha, drug pa vse posrka in se ob tem morda še počuti krivega, kakor se prevarani zakonec pogosto čuti deloma krivega za varanje drugega zakonca.

Regulacija afekta

»Prevara je vedno oblika neprimerne oblike regulacije afekta, s pomočjo katere posameznik prestavi lastna nezavedna nepomirjena občutja v drugega«.

Prevzeti odgovornost. Ob omenjanju nezavednih mehanizmov in zaznamovanosti s travmatičnimi preteklimi izkustvi se lahko poraja vprašanje, koliko je varajoči zakonec svoboden in odgovoren za lastna dejanja. Ne bomo trdili, da smo ljudje popolnoma svobodni in da je z močjo volje mogoče vse narediti, kakor tudi ne bomo trdili v freudovskem smislu, da smo ljudje ujetniki t. i. živalskih nagonov, ki predstavljajo večinski del naše narave. Vsak posameznik je odgovoren za lastna dejanja, kar vključuje to, da se zaveda lastnih omejitev, kjer je še lahko svoboden in odgovoren. V zakonskem življenju to lahko pomeni iskren in transparenten odnos, da si zakonca lahko povesta, kaj doživljata.

Zaljubljenost iz stiske. V našem svetu še vedno velja pravilo, da ni dobro, če si zakonca povesta, če se pojavi določena simpatija do tretje osebe, ker bi ob tem bil prizadeti drugi zakonec. Klinična praksa priča o nasprotnem. Tam, kjer si zakonca to povesta, ta t. i. "zaljubljenost iz stiske" hitreje splahni, hkrati pa se poglobi njuno medsebojno zaupanje, ker sta bila pripravljena biti ranljiva drug do drugega.

Ranljivost vez okrepi. Ko si dva priznata določeno šibkost, nemoč ali ranljivost, postane njuna medsebojna vez močnejša in varnejša. Ta odprtost in iskrenost predstavljata novo obliko regulacijo afekta, ki oba zakonca varuje, da jima ni treba ne/zavedno posegati po destruktivnih vzorcih predelovanja bolečih občutij, ki smo jih opisali na prejšnjih straneh.

Izbira med dvema vlogama. Vzorec oz. dinamiko izkrivljenega neodrešenega doživljanja, nato ponavljanja in projiciranje v druge, lahko prenesemo na mnoge situacije in odnose, ki jih oblikujemo ljudje. Gre za t. i. prenos družinskih, primarnih nerazrešenih vzorcev odnosov v službene, medsosedske ali politične odnose. Če se je nekdo počutil v družini zapostavljenega ali prezrtega, bo lahko tudi v partnerskem odnosu vstopil v vlogo, v kateri bo spet prezrt ali odrinjen ali pa bo obratno to nezavedno povzročal drugim in se bodo ljudje ob njem počutili zavržene in manjvredne. To se lahko dogaja tudi v službi in na političnem prizorišču. Posameznik, ki izhaja iz nerazrešenih primarnih odnosov, bo brez lastnega zavestnega dela na teh vsebinah, kompulzivno ponavljal ali vlogo žrtve ali vlogo rablja. Neredko oboje: v enih odnosih bo imel eno vlogo, v drugih pa drugo; na službenem področju se bo recimo počutil žrtev, njegovi otroci ali pa žena pa ga bodo

doma doživljali kot rablja, čeprav je sam sebe doživljal kot vzornega starša in moža.

»**Odlagališče za odpadke**«. Za t. i. »*psihično ekonomijo*« je dovolj, da ima človek na razpolago vsaj eno področje, na katerem lahko izbruha svoj notranji nezavedni nepredelani gnev in bes. S tem, da se bo ciljna skupina, ki je prejemnik teh vsebin, najverjetneje počutila zlorabljeno, travmatizirano, nemočno, jezno, prestrašeno ter negotovo.

Temeljni afekt

Potlačena občutja. Kako presekat cikel pogosto nezavednega projiciranja oz. zlorabljanja? Zakaj nezavednega? Zato, ker ti posamezniki večinoma ne čutijo gorja, ki ga povzročajo drugim. Ne začutijo jih, ker so najverjetneje morali že zdavnaj zanikati in potlačiti svoja lastna boleča občutja. Kako si sicer lahko razlagamo vse okrutnosti, ki so se dogajale v naših družinah ter v naši družbi? Zakonec ne more drugega zakonca varati, če v polnosti čuti, kako s tem poniža in razvrednoti drugega in tudi sam sebe. Prav tako ne bi mogel varati drugega zakonca, če bi pravočasno funkcionalno čutil temeljna afekte, kot so:

- **strah** (pred razpadom zakona ali družine),
- **sram** (ki ga potem doživljajo ob razkritju afere),
- **gnus** (ki ga pogosto prejmejo ali oddajo ob samem dejanju prevare).

Pusti preteklost. Osebe, ki varajo, praviloma ne čutijo dovolj ne sebe ne drugih. To potrjuje klinična praksa, iz katere je razvidno, da varajoči, ki prizna prevaro, preprečuje prevaranemu partnerju, da bi omenjal in spraševal o preteklih bolečih dogodkih. S tem zaščiti sebe, da mu ne bi bilo neprijetno in da ne bi začutil vse groze, ki jo je povzročil drugemu partnerju. Pogosto se zaščitijo s frazo: »*Ne ozirajmo se v preteklost, raje glejmo naprej*«, dejansko pa se v ozadju skriva strah pred soočenjem s krivicami oz. prevarami, ki so jih storili, ter občutji, ki bi se ob tem prebudila.

Resnica osvobaja. Ob terapevtskem oz. siceršnjem razreševanju težav se zato velja vedno znova spomniti: »*In spoznali boste resnico in resnica vas bo osvobodila*« (Jn 8, 32). To pomeni, da bo varajoči človek moral najprej razumeti, kaj ga je gnalo v prevaro, in drugič, da bo v polnosti začutil, kako je bilo drugemu. Šele to oboje lahko polagoma pomiri drugo stran, da bo spet začela zaupati.

Najti varnost v sebi. Prvi korak pomeni, da najde varnost v sebi. To je potrebno, da prepozna v prihodnosti morebitne dražljaje in sprožilce, ki bi ga spet lahko »*odnesli*« v objem tretje osebe.

Vživeti se v prevarno osebo. Drugi korak predstavlja to, da se zmore postaviti v kožo prevarane osebe, da začuti vso kompleksnost in globino bolečine, ki jo je prevarani doživljal. Ta korak predpostavlja najprej večkratno pozorno in potrpežljivo poslušanje prevaranega partnerja ter iskreno zanimanje zanj. Šele ta dva koraka lahko polagamo pomirita prevaranega zakonca.

Stiska prevaranega ni pomembna. Pred bolečimi temeljnimi afekti se varajoči partner ponavadi zavaruje z obrambnimi mehanizmi zanikanja, minimaliziranja dejanj, prelaganja odgovornosti na drugega, obtoževanja drugega za sokrivdo pri prevari, prikrivanja ter prirejanja. Vse z namenom, da bi sebe zaščitil. Ravno slednje drugega partnerja najbolj prizadene. Dejstvo je, da se spet ozira zgolj nase, da skrbi samo zase in se zato drugi spet počuti prezrtega. Na ta način prevarani dobi sporočilo, da so njegove bolečine nepomembne.

Zatiskanje oči. Lahko pa se bolečim afektom izogiba tudi prevarana oseba: žena, ki noče

sprejeti dejstva, da jo mož vara, ker bi to ogrozilo njeno podobo o čudovitem zakonskem odnosu, ki si ga tako močno želi. Če že sprejme, je jezna predvsem na ljubico, da se je zapletla z njenim možem. Ali pa se s pomočjo obrambnega mehanizma racionalizacije pomiri v smislu: »*Bil je pod vplivom alkohola*«. Vse z namenom, da bi ostala z njim, da ne bi bila sama in zapuščena.

Stranpoti prevaranih oseb

Pri obeh straneh, tj. pri tisti, ki je bila prevarana oz. žrtvi, in pri tisti, ki vara ali povzroča trpljenje, velja omeniti tudi nefunkcionalna stanja in vedenja, za katera sta sami odgovorni.

Ujetnik drugega. Tragičnost ali neodrešenost šibkejši strani je, če sprejme, da je talec nesočutnosti druge strani. To bi pomenilo, da bo prevarana stran lahko svobodno zaživela šele takrat, ko bo druga stran v polnosti priznala svoja dejanja. S tem ne želiva reči, da opravičilo ni pomembno. Želiva le poudariti, da doseči medsebojno spravo in prenehati biti suženj ali talec preteklih travmatskih izkustev ni isto. Medtem ko za spravo potrebujemo obe strani, je lahko posameznik ujetništva preteklih bolečin odrešen brez sodelovanja druge strani.

Odgovornost za odziv na bolečine. Kakor sva že večkrat poudarila, prevarana stran ni odgovorna za to, kar ji je bilo storjeno, a je odgovorna za to, kaj bo s temi občutki in bolečinami naredila. Prevarana oseba se lahko mesece in mesece posveča zakončevi prevari, prebiranju njegove elektronske pošte z drugimi ženskami in s tem pogloblja lastno bolečino ter zanemari druge plati življenja. Takšna oseba dovoli temu dogodku, da ji v celoti oblikuje ali bolje rečeno vsili pogled na mnoge stvari v življenju izključno iz tega zornega kota in bo sebe kar naprej doživljala kot manjvredno, drugorazredno oz. žrtev.

Zasvojitvenost bolečine. To je terapevtsko razumljivo, ker travmatska izkušnja poseže globoko v človekovo doživljanje, zaznavanje, razmišljanje in motivacijo. Vendar lahko travma ali bolečina učinkuje zasvojitveno na način, da se človek od te bolečine ne zmore več ločiti. V tem smislu je moč razumeti, zakaj se mnoge žene ločijo od svojih mož, nekdanjih alkoholikov, šele tedaj, ko se le-ti pozdravijo ali zakaj se v terapevtskem procesu pojavi blokada tedaj, tik preden bi se nekdo lahko razbremenil bolečih stvari. Potem bi nastala praznina: »*Kaj pa sedaj, ko sem leta in leta organiziral svoje življenje okrog te bolečine ali krivice, ki je sedaj več ni oz. je manjša*«? Kot da bi bila novo nastala notranja svoboda veliko breme in s tem prebujala tesnobo.

Slovo od starega, čeprav poznanega. Kako to razumeti, ko pa bi večina ljudi dejala, da je normalno, da človek noče živeti v bolečini in z občutki drugorazrednosti? Relacijska družinska paradigma na to vprašanje odgovarja s človekovim primarnim motivacijskim gonilom. To je zasledovanje tiste oblike primarnega odnosa, občutja, biopsiholoških stanj, ki so človeka najgloblje zaznamovali. Travmatska izkustva vsekakor sodijo sem. Človek je notranje gnan, da neustavljivo hrepeni po razrešitvi nezaceljenih ran, pri čemur mu pomagata mehanizma KP in PII, preko katerih bo vedno znova obnavljal boleča vzdušja in projiciral v sedanost svoje lastno nerazrešeno preteklost z namenom, da bi v sedanosti končno doživel odrešenje in osvoboditev notranje kompulzivnosti.

Odpiranje in izročanje. Te osvoboditve ni moč doseči, če se človek ne odpre, ker tako na terapevtski kot na duhovni ravni odrešitev predpostavljata odnos, človekovo odprtost. Zato je za te ljudi izjemnega pomena vključitev v skupine ter pogovor o njihovih izkušnjah. Tako lahko dobijo s strani bližnjih sočutne odzive ter spodbude. Pomembno je tudi aktivno izročanje bolečine s prošnjo za notranjo ozdravitev in pomiritev. Iz svoje notranjosti morajo izčistiti vsiljene vsebine, ki so jim jih povzročili »*rablji*«. Zavedati se je treba, da je tudi poslavljanje od bolečin lahko boleče in da je to svojevrsten proces žalovanja.

Stranpoti varajočih oseb

Tudi pri storilcih prevar obstajajo stranpoti, čeprav je že prevara sama na sebi stranpot, vendar se bomo osredotočili na dejanja in vedenja po storjeni krivici: kaj lahko storilec stori, da bo sam lažje živel in posledično seveda tudi žrtev.

Breme otrok. Življenje v zanikanju pušča sledi na različnih področjih posameznikovega življenja. Če nekdo zanika ali prikriva določena lastna dejanja, se bo to tako ali drugače čutilo. Ne glede na to, da si bo prizadeval biti transparenten na drugih področjih, bodo lahko ljudje do njega čutili določeno nezaupanje, pa sploh ne bodo vedeli zakaj. Neredko v takih primerih nosijo posledice tudi njihovi otroci, ki odigravajo starševske potlačene, tabuizirane in nerazrešene vsebine. Na primer izraženo s prisposodbo: ne more biti voda v enem delu posode vodoravno poravnana, v drugem delu iste posode pa ne.

Prepričevanje samih sebe. Zato si bodo mnogi storilci oz. osebe, ki so varale, prizadevale "poravnati vodo" v celotni posodi tako, da bodo sami sebe začeli prepričevati v smer, ki jih vsaj navidezno pomiri, zavedno ali nezavedno si bodo prikrojevali zgodbo oz. resnico tako, da njim ustreza in to bodo terjali tudi od ljudi, ki jih obdajajo. Poglobljanje tovrstnega izkrivljenega razmišljanja in posledično tudi doživljanja je značilno za osebe, ki imajo težave z zasvojenostjo. Ravno s prisposodbo zasvojenosti lahko najlažje pojasnimo stanje zgrešenosti varajočega, ki ne prizna lastnih napak.

Breme prikrivanja. To je življenje skrivanja, nadziranja in hkrati strahu pred biti razkrit. To je življenje v izolaciji, nezaupanju, zanašanju samo nase, v notranji tesnobi. To je življenje v ujetništvu, kjer so se ljudje že zdavnaj odpovedali iluziji notranje svobode, zato sta edino, kar lahko vsaj malo poteši njihovo tesnobo, nadzor in prikrivanje. V partnerskem odnosu bo varajoči partner skušal odstraniti vse sledi, preprečiti dostop do pomembnih informacij in ljudi. Kot sva prej omenila, je lahko nevarnost prevarane strani, da pristane v ujetništvo nebogljenosti in samopomilovanja, nevarnost varajoče strani pa je, da se ujame v ujetništvo strahu in tesnobe.

Odgovornost prinaša pomiritev

Nista kriva za občutja, sta pa za njuno vedenje. Pogosto je nezavedni vzgib za prevaro skrit daleč v preteklosti, v nereguliranih občutjih prezrtosti in nevrednosti, ko se zakonca nista niti poznala. Zato zakonca nista kriva, če so se pojavila vsa neprijetna občutja, kot so strah, odtujenost prezrtost, ampak sta pa odgovorna, kako se bosta na ta občutja odzvala. Mož se lahko počuti ob ženi manjvrednega, ker manj zasluži. Lahko se je počutil tudi v primarni družini zapostavljenega, vendar vse to ne opravičuje, da potem prevara ženo in s tem v njo projicira občutek manjvrednosti.

Oba sta kriva? Neredko ljudje na terapiji povedo, da *»ena pokrovka v predalu ne ropota«* oz. da sta oba sokriva za prevaro. Novost relacijsko družinskega pristopa je, da se jasno razmeji, kdo je odgovoren za prevaro, in da se ne mešetari, da je vsaka stran malo kriva. Za nasilje, zlorabe, alkoholizem in prevaro je vedno izključno odgovoren storilec. Le sprejemanje odgovornosti in obžalovanje s strani storilca vrača pomirjenost v zakon in družino. To potrjuje terapevtska praksa.

Popolna iskrenost prinaša pomirjenost. Tam, kjer varajoči partner obžaluje storjeno dejanje ter se odloči, da postane transparenten, iskren, dostopen, pripravljen odgovarjati tudi na neprijetna vprašanja, se v sorazmerno kratkem času povrne zaupanje s strani drugega zakonca.

Zavestno negovanje odnosa. Zanimivo je srečati pare, ki po več letih od terapevtske obravnave zaradi prevare povedo, da živijo zelo lepo, veliko bolje kot prej, vendar se tudi bolj

zavestno za odnos trdijo. Sicer pravijo, da ne morejo popolnoma pozabiti prevare, da pa se je več ne spominjajo pogosto oz. spomin nanjo ne zaskeli več tako močno, kot je včasih.